

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Alexandra Krysla a soudců Mgr. Jana Šmakala a Mgr. Jaroslavy Křivánkové ve věci

žalobce: **H. M. T.**
zastoupen advokátem Mgr. Petrem Václavkem, sídlem
Opletalova 1417/25, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**, sídlem Loretánské náměstí 101/5,
118 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 2. 2022, č.j. 100888-3/2022-OPL,

takto:

I. **Žaloba se z a m í t á.**

II. **Žádný z účastníků řízení n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

I.

Napadené rozhodnutí

1. Žalobce se žalobou ze dne 24. 3. 2022, Krajskému soudu v Plzni (dále též jen „soud“) doručenou téhož dne, domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 2. 2022, č.j. 100888-3/2022-OPL (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), jímž bylo zamítnuto žalobcovo

odvolání proti usnesení Velvyslanectví České republiky v Hanoji (dále též jen „*prvoinstanční orgán*“), ze dne 16. 11. 2021, č.j. 2358-2/2021-HANOKO (dále jen „*prvoinstanční rozhodnutí*“), a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Prvoinstančním rozhodnutím byla zamítnuta žalobcova žádost o upuštění od osobního podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky a řízení o žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem společného soužití rodiny na území bylo podle § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „*zákon o pobytu cizinců*“), zastaveno.

II.

Žaloba

2. Žalobce v žalobě nejprve zrekapituloval dosavadní průběh správního řízení a poté zformuloval tyto žalobní body:
3. Žalobce považuje rozhodnutí obou správních orgánů za nesprávná a rozporná s právními předpisy, neboť nerespektují zásadu zákonnosti obsaženou v § 2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „*správní řád*“). Prvoinstanční orgán i žalovaný totiž nesprávně interpretovali neurčitý právní pojem „*odůvodněný případ*“ uvedený v § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, v důsledku čehož pak nemohli provést správní uvážení v zákonných mezích. Napadané usnesení je rovněž rozporné s § 2 odst. 3 a 4 správního řádu, neboť žalovaný ani prvoinstanční orgán nepostupovali tak, aby jimi přijaté řešení šetřilo oprávněné zájmy osob rozhodnutím dotčených, bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu. Napadané rozhodnutí je z toho důvodu nepřiměřené jednak v intencích § 2 odst. 4 správního řádu, ale rovněž i v intencích čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.
4. V této souvislosti žalobce připomněl, že neurčitý právní pojem „*odůvodněný případ*“ nelze redukovat pouze např. na zdravotní a sociální důvody. Jedním z dalších případů může být i velká vzdálenost zastupitelského úřadu či jeho závažné provozní problémy (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2018, č.j. 9 Azs 213/2018-22). Velkou vzdálenost jakožto důvod pro upuštění od osobního podání žádosti ostatně zmiňuje i důvodová zpráva k zákonu č. 427/2010 Sb., kterým se mění zákon o pobytu cizinců a který možnost upuštění od osobního podání zavedl. Z toho plyne, že pod pojem „*odůvodněný případ*“ tak spadají nejen situace, kdy je objektivně nemožné se dostavit k zastupitelskému úřadu, ale rovněž situace, kdy je dostupnost zastupitelského úřadu objektivně velmi ztížena. Žalobce tedy považuje za nepochybné, že naplnění tohoto pojmu lze shledat i v jeho případě, a to na základě všech důvodů, jež ve své žádosti tvrdil a dokládal. Žalobce je toho názoru, že právě velká vzdálenost, v kombinaci se sice zlepšující se, nicméně stále značně nepředvídatelnou situací týkající se opatření jednotlivých států v boji s epidemií nemoci COVID-19, je rozhodně jedním z pádných důvodů pro upuštění od povinnosti osobního podání. V žádném případě nelze souhlasit se závěry správních orgánů, že se jedná o argument irelevantní. To vyplývá jak z výše zmíněné důvodové zprávy k zákonu č. 427/2010 Sb., kde je velká vzdálenost uvedena mezi důvody pro upuštění od osobního podání, tak z nestabilní situace kolem epidemie nemoci COVID-19 a stále se vyvíjejícími opatřeními jednotlivých států v boji proti ní. Pouze na okraj žalobce dodává, že cenová hladina letenek ani kvalita leteckého spojení, která hraje při takto dlouhé cestě jistě svou roli, v žádném případě není na předpandemických úrovních. V současné době se žalobci

nepodařilo dohledat přímé letecké spojení mezi Českou republikou a Vietnamem. V případě leteckého spojení s přestupem nebo ze vzdálenějších evropských měst se žalobce opět vystavuje riziku komplikací, které mohou být spojeny s protiepidemickými opatřeními v místě přestupu či v cílové destinaci, případně s jinými, na jeho vůli nezávislými vlivy. Z těchto důvodů se žalobce domnívá, že jeho cesta do Vietnamu za účelem osobního podání žádosti stále přinejmenším objektivně velmi ztížena.

5. Žalobce dále uvedl, že má za to, že napadené rozhodnutí není ani v souladu s veřejným zájmem a neodpovídá okolnostem jeho případu. Důsledky, jež napadené rozhodnutí vyvolává, jsou tak poměrně absurdní a zcela zjevně nepřiměřené jak důvodům, pro něž by stálo za to na osobním podání žádosti trvat, tak zásahu do soukromého a rodinného života žalobce a jeho rodinných příslušníků. Povinnost osobního podání žádosti dle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců má své opodstatnění v případech, kdy jde o prvotní kontakt se zastupitelským úřadem, resp. se zemí kam má cizinec v úmyslu vycestovat. Trvat na osobním podání v případě, kdy se žalobce na území České republiky již mnoho let nachází, však opodstatněné není. V této souvislosti žalobce připomíná celkovou úlohu zastupitelských úřadů v procesu udělování dlouhodobých víz a dlouhodobých pobytů. Žádost je příslušným vízovým oddělením zastupitelského úřadu tzv. nabrána, tj. dojde k převzetí zákonem předvídaných dokumentů od cizince, jejich okopírování za účelem založení spisu na zastupitelském úřadě a následnému postoupení originálu na Ministerstvo vnitra, odboru azylové a migrační politiky, jež o žádostech o dlouhodobá víza a dlouhodobé pobyty rozhoduje. Ministerstvo následně o podané žádosti rozhodne a rozhodnutí postoupí zpět na zastupitelský úřad, který rozhodnutí žadateli vydá, resp. vyznačí mu do pasu příslušný vízový štítek. Role zastupitelského úřadu tak spočívá především v roli prostředníka, který zjednodušuje kontakt žadatele s příslušným orgánem České republiky, který o jeho žádosti rozhoduje. Samotný zastupitelský úřad o žádosti jako takové (je-li hovořeno o žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití rodiny) nerozhoduje. Žalobce si je vědom skutečnosti, že v některých případech je s cizincem prováděn pohovor. Jde však o úkon, který zastupitelský úřad provádí zejm. u žádostí o dlouhodobá víza za účelem podnikání, příp. na výslovný pokyn Ministerstva vnitra. Nejde tedy o standardní postup v případě žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití rodiny, tím více v případě, kdy žalobce dlouhodobě pobývá na území České republiky, je otcem 3, resp. 4 nezletilých dětí a všichni blízcí rodinní příslušníci disponují nejvyšším pobytovým titulem. O roli zastupitelského úřadu hovoří mj. i důvodová zpráva k zákonu č. 222/2017 Sb., kterým se mění zákon o pobytu cizinců, dle které je požadavkem osobní účasti mj. zdůrazněn i zájem státu na osobní participaci cizince na podání žádosti. Úprava obsažená v § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců je tak motivována snahou snížit závislost žadatelů na zprostředkovatelích a přispět k celkové efektivitě řízení. V podobném duchu hovoří i již výše zmiňovaná důvodová zpráva k zákonu č. 427/2010 Sb., kterým se mění zákon o pobytu cizinců. I ta výslovně stanovuje, že „*úprava je rovněž motivována snahou omezit závislost žadatelů na zprostředkovatelích*“.
6. V kontextu výše uvedeného nelze mít dle žalobce za to, že by striktní trvání na osobním podání žádosti v případě žalobce plnilo účel, pro který byl tento požadavek do zákona o pobytu cizinců přijat. Naopak, dogmatické vyžadování osobní přítomnosti zcela odporuje veřejnému zájmu a vylučuje se s v důvodové zprávě proklamovanou efektivitou řízení. Nutnost cestovat tisíce kilometrů za účelem, aby mohly být na přepážce pouze odevzdány dokumenty, které budou následně zaslány zpět do České republiky, se v situaci, kdy zákon sám umožňuje od této nezbytnosti upustit, jeví jako nepřiměřená. To platí zejména s

ohledem na všechny obtíže s takovým cestováním a následným pobytem v domovské zemi spojené. V této souvislosti je třeba odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2021, č.j. 2 Azs 265/2020-38, dle kterého „[p]ři výkladu pojmu „odůvodněný případ“ nelze odhlížet ani od účelu, za nímž žadatel podává žádost o pobytové oprávnění“. Žádá-li žalobce o pobytové oprávnění za účelem společného soužití rodiny, jeví se odůvodnění napadeného usnesení, jež je [z] velké části postaveno na premise, že žalobce může nějaký, blíže nespecifikovaný, čas žít od své rodiny odděleně, jako zcela iracionální. Tím spíše je naprosto iracionálním i zcestné podkládání argumentace obou správních orgánů o tom, že zásah do rodinného a soukromého života žalobce není nepřiměřený tím, že se žalobce již v minulosti nacházel ve výkonu trestu odnětí svobody a odloučen od rodiny tedy po delší dobu již v minulosti byl. Zde se jedná o postup dle žalobce nejen protizákonný, který porušuje většinu zásad, na kterých by správní řízení v demokratickém právním státu mělo stát, ale rovněž je i z lidského hlediska naprosto necitlivé. Žalovaný, pokud by tedy použil správního uvážení v souladu se zákonem, mohl totiž takovému dalšímu dlouhodobému odloučení od rodiny zcela předejít a vyhnout se tím emocionální újmě způsobenou nejen žalobci, ale hlavně jeho rodině. Žalovaný se však naneštěstí rozhodl využít žalobcův výkon odnětí svobody v minulosti k jeho tíži a argumentovat tak, že jeho rodina novým odloučením jistě již větší újmu neutrpí, aniž by toto tvrzení mohl podložit čímkoliv jiným než domněnkami a za naprostého ignorování nové skutkové okolnosti, a sice dalšího těhotenství manželky. Žalovaný se v napadaném rozhodnutí nadto zaměřuje toliko na samotnou osobu žalobce a nedostatečně bere v potaz možný vliv své činnosti na rodinu žalobce, kdy je zajisté v nejlepším zájmu nezletilých dětí žalobce, aby ten za současné situace nemusel absolvovat cestu do vzdáleného Vietnamu, navíc pravděpodobně nutně spojenou s minimálně několikaměsíčním pobytem. Napadané rozhodnutí tak tímto vykazuje rovněž nesoulad s § 2 odst. 3 správního řádu, podle kterého správní orgán šetří i *oprávněné zájmy osob, jichž se činnost správního orgánu v jednotlivém případě dotýká (dále jen „dotčené osoby“), a může zasahovat do těchto práv jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu*. Již z tohoto ustanovení správního řádu tak vyplývá, že pokud bude zákonným požadavkům učiněno zadost i menším zásahem do práv a oprávněných zájmů osob, kterých se činnost správního orgánu dotýká, měl by správní orgán zvolit cestu menšího zásahu.

7. Žalobce dále uvedl, že v poslední době došlo k zásadnímu vývoji judikatury, rozvoji rozhodovací praxe samotného prvoinstančního orgánu (a dalších zastupitelských úřadů), k zásadní změně skutkových okolností (zejména k početí dalšího dítěte) a navíc je stále problémem epidemie nemoci COVID-19. Prvoinstanční orgán ani žalovaný však tyto skutečnosti dle názoru žalobce nevzali v potaz a vydali nezákonná a nepřezkoumatelná rozhodnutí. Žalobce má za to, že vývoj rozhodovací praxe zastupitelských úřadů a žalovaného hovoří jednoznačně v jeho prospěch a má za to, že žalovaný, jako nadřízený orgán zastupitelských úřadů, tuto rozhodovací praxi zná (stejně jako zná svoji rozhodovací praxi prvoinstanční orgán) a měl proto rozhodovat v souladu s touto již poměrně ustálenou praxí. Žalobce si je samozřejmě vědom toho, že je nutné případy posuzovat individuálně, zároveň však s několika již projednávanými případy sdílí zásadní skutkové okolnosti a prvoinstanční orgán i žalovaný však v jeho případě rozhodli naprosto odlišně. Dle žalobce se nejedná o výjimečné a specifické okolnosti, ale naprosto jasný trend v rozhodovací praxi a prvoinstanční orgán ani žalovaný nevysvětlili, proč z tohoto jasného trendu upouštějí.
8. Žalobce odkázal na obdobný případ, tedy případ žádosti o upuštění od osobního podání, kterou zaslal na zastupitelský úřad v Šanghaji žadatel, který měl shodně jako žalobce na

území České republiky manželku a nezletilé děti, a které bylo vyhověno právě s ohledem na to, že z praxe zastupitelského úřadu a Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, lze mít za to, že odloučení žadatele od jeho rodiny by bylo dlouhodobé a tudíž by jeho důsledkem byl nepřiměřený zásah do rodinného a soukromého života žadatele a jeho rodiny. V tomto případě se jedná o žadatele, otce nezletilých dětí a primární argumentací pak byla nemožnost jeho vycestování, neboť právě on zajišťuje péči o nezletilé děti a manželka zajišťuje finanční zajištění rodiny a nezvládala by skloubit ekonomické zajištění rodiny a péči o nezletilé. Tento případ je pak v tomto aspektu velice podobný případu žalobce. Toto rozhodnutí, resp. usnesení bylo vydáno Generálním konzulátem České republiky v Šanghaji pod č.j. 733/2014-SHANG III dne 2. 12. 2014. Důvody, pro které bylo upuštěno od povinnosti osobního podání, vyplývají z uvedené argumentace a doloženého usnesení Generálního konzulátu a rozkladu podaného ve věci, na které rozhodnutí Generálního konzulátu přímo odkazuje. Stejná praxe byla zaznamenána u zastupitelského úřadu v Ulánbátaru, Mongolsku, a to v případě žadatelky nacházející se v prakticky stejné situaci jako je aktuálně žalobce (manžel a dvě nezletilé držitelé trvalého pobytu, manžel podnikatel zajišťoval finanční potřeby rodiny a žadatelka se věnovala péči o nezletilé děti). V současné době je již tato žadatelka držitelkou povolení k dlouhodobému pobytu. V tomto případě byla žadatelka vyrozuměna pouze elektronicky dne 6. 9. 2018. V případě žadatelky v Ulánbátaru se pak jedná o totožné skutkové okolnosti, v jakých se nachází žalobce. Jediným rozdílem je, že se jedná o žadatele muže – otce nezletilých dětí a nikoli žadatelku ženu – matku nezletilých dětí¹. S ohledem na to, že v dnešní době není rozdělení mužské a ženské role v rodině tak striktní a s ohledem na konkrétní skutkové okolnosti žalobce, kdy je to právě on, kdo zastává péči o nezletilé děti, se jeví takový postup správního orgánu jako diskriminační. V tomto případě totiž žadatelka přišla svým vlastním přičiněním o povolení k pobytu na území, následně s ní bylo opakovaně vedeno řízení o správním vyhoštění, až během doby nelegálního pobytu na území rozšiřovala svoji rodinu o nezletilé děti².

9. Žalobce dále tvrdil, že jeho případu je podobný případ, který řešil prvoinstanční orgán, a to pod sp.zn. 1465/2019-HANOKO. I v tomto případě totiž žadatelka přišla svým vlastním přičiněním o povolení k pobytu na území, následně s ní bylo vedeno řízení o správním vyhoštění, až během doby nelegálního pobytu na území rozšiřovala svoji rodinu o nezletilé děti. Sama zajišťovala péči o domácnost a dítě a manžel, držitel povolení k trvalému pobytu (stejný pobytový status mělo i jejich nezletilé dítě), zajišťoval rodinu ekonomicky. Jedná se navíc o případ aktuální (rozhodnuto o upuštění bylo v červnu 2019) a především pak o případ rozhodovaný týměž zastupitelským úřadem. Zastupitelský úřad pak rozhodoval o dalších žádostech o upuštění od osobního podání žádosti. Jednak v případě celé rodiny (otec, matka a 3 nezletilé děti), které bylo na území zrušeno povolení k trvalému pobytu pro dlouhodobou nepřítomnost na území, a během nelegálního pobytu

¹ Totéž platí i u dalšího odkazovaného případu řešeného zastupitelským úřadem pod sp.zn. 1465/2019-HANOKO

² Žadatelka neměla upraven pobytový status již od roku 2012, resp. 2016. Postupně jí bylo uloženo správní vyhoštění, které bylo pro zásah do rodinného a soukromého života zastaveno, a následně dvakrát povinnost opustit území (řízení z roku 2018 bylo zastaveno v odvolání a řízení z roku 2019 zastaveno s odkazem na to, že právě v návaznosti na upuštění od povinnosti osobního podání žádosti jí bylo uděleno povolení k dlouhodobému pobytu). Jak vyplývá z předložených listin, cizinka měla na území manžela s trvalým pobytem, který finančně zajišťoval rodinu, a ona sama se starala o děti, přičemž obě nezletilé děti se narodily až poté, co zde pobývala nelegálně. Ani dlouholetý nelegální pobyt, ani skutečnost, že rodinný život byl založen až poté, co se svým přičiněním dostala do nelegálního pobytu, nezměnily nic na faktu, že zájem nezletilých dětí převýšil zájem na osobním podání žádosti.

na území České republiky (kdy s rodiči bylo a stále je vedeno řízení o správním vyhoštění) požádali o upuštění od osobního podání žádosti o navrácení povolení k trvalému pobytu dle § 66 odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Zastupitelský úřad také vyhověl žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu nezletilého dítěte, jehož matka (samoživitelka) pobývá na území České republiky na základě povolení k trvalému pobytu a podala původní žádost o povolení k pobytu svého potomka až po uplynutí 60 denní lhůty pro podání žádosti cizince narozeného na území (srov. § 88 a násl. zákona o pobytu cizinců) a v neposlední řadě také žádostem o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o povolení k trvalému pobytu dvou nezletilých, jejichž otec pobývá na území na základě povolení k trvalému a ekonomicky zajišťuje rodinu a matka na základě povolení k dlouhodobému pobytu a zajišťuje péči o nezletilé děti.

10. Minimálně první tři uvedené případy (resp. alespoň první a třetí případ) tedy nesou dle žalobce zásadní podobnosti v hlavních skutkových okolnostech, přesto je prvoinstanční orgán i žalovaný de facto ignoruje, což je pak nepřipustné především v případě vedeném pod sp.zn. 1465/2019-HANOKO. Ve všech případech je pak zásadní linie argumentace de facto stejná – v každém případě figurovalo nezletilé dítě, ostatní rodinní příslušníci žadatele pobývali na území České republiky na základě povolení k pobytu a dle jejich názoru bylo nepřiměřené, aby absolvovali cestu do vzdálené domovské země a zde pobývali po několik měsíců až let, než žádost o pobytové oprávnění vyřízena, a po tuto dobu byli odloučeni od zbytku rodiny a dalších vazeb na území, především pak od nezletilých dětí, případně aby nezletilé dítě cestovalo a bylo odloučeno od některého z rodičů. V případě žalobce však prvoinstanční orgán i žalovaný rozhodují diametrálně odlišně, aniž by tento odklon řádně odůvodnili. Ve všech uváděných případech vždy do popředí vstoupil zájem nezletilého dítěte, v případě žalobce je však tento marginalizován s odkazem na preferovaný způsob podání žádosti (viz dále) a argumentací založenou čistě na domněnkách prvoinstančního orgánu. To vše, aniž by správní orgány obou stupňů skutečně zhodnotily reálný dopad do života nezletilých dětí právě s ohledem na jejich nejlepší zájem. Lze souhlasit s tím, že nejlepší zájem dítěte skutečně nemůže být vnímán absolutně, avšak v konkrétním případě žalobce je až flagrantně ignorován, a to toliko s odkazem na tvrzení, že v případě žalobce převáží zájem státu na podání žádosti „standardním způsobem“. Žalobce samozřejmě akceptuje, že nejlepší zájem dítěte není absolutní a je možné, že jiný zájem státu jej převáží – v takovém případě je ale nutné jednak jednoznačně definovat tento nejlepší zájem dítěte, resp. míru zásahu do něj (což správní orgán ani jednoho stupně neučinil) a především pak zdůvodnit, proč má druhý z tvrzených zájmů v tomto případě převáží – což správní orgán ani jednoho stupně taktéž nečiní. Žalobce na tomto místě opětovně zdůrazňuje, že nežádá žádný preferenční přístup při meritorním posouzení žádosti, ale toliko o uvolnění formy podání žádosti, která je navíc zákonodárcem upravena a akceptována a není zřejmé, v čem je lpění na standardní formě podání natolik zásadním zájmem státu, že převáží nad zájmem tří, resp. brzy čtyř, nezletilých dětí.
11. Žalobce dále uvedl, že trvá na tom, že zásah do rodinného a soukromého života a narušení nejlepšího zájmu dítěte, které pod právo na rodinný a soukromý život v pobytových věcech řadí Evropský soud pro lidská práva, v jeho případě lze považovat za odůvodněný případ pro upuštění od povinnosti osobního podání ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Stejně tak žalobce odmítá argumentaci žalovaného, který v odůvodnění uvádí aplikaci rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Jeunesse v.

Nizozemsko. Evropský soud pro lidská práva sice uvedl, že obecně zakládání rodiny v době nejistého pobytového oprávnění bez dalšího neznámá povinnost státu vyhovět pobytové žádosti, avšak v tomto konkrétním případě dospěl k opačnému závěru. Ve věci *Jeunesse v. Nizozemsko* stěžovatelka přicestovala ze země původu do Nizozemí se svým partnerem, který zde následně získal občanství. Stěžovatelka opakovaně neúspěšně žádala o povolení k pobytu. Mezitím se svým partnerem uzavřela manželství a narodily se jim tři děti. Evropský soud pro lidská práva vzal v potaz, že rodinný život byl budován v době, kdy pobytová situace byla nejistá, na druhou stranu zdůraznil, že Nizozemsko tolerovalo faktickou přítomnost stěžovatelky na území dlouhou dobu (15 let) a byť nejsou známy nepřekonatelné překážky pro přesídlení stěžovatelky do země původu, je nutné vzít v potaz životní situaci jejích rodinných příslušníků a především nezletilých dětí a jejich nejlepší zájem. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka zajišťovala denní péči o nezletilé děti a její manžel zajišťoval rodinu ekonomicky, dovodil soud, že nepřiznání pobytového statusu stěžovatelce je v rozporu s nejlepším zájmem dětí a konsekventně v rozporu s čl. 8 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. V těchto rysech je pak třeba shledat zásadní podobnost s případem žalobce, a proto dle jeho názoru nebylo na místě tuto argumentaci bez dalšího zkratkovitě odmítnout, resp. odmítnout s nesprávnou parafrází právního názoru Evropského soudu pro lidská práva, ale naopak jej na případ žalobce aplikovat, ba alespoň odůvodnit z jakého důvodu jsou podobnosti případů nedostatečné. Navíc žalobce zdůrazňuje, že nežádá, aby bylo toliko s odkazem na nejlepší zájem dítěte vyhověno jeho žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny (tedy v meritu), ale aby byla jeho žádost toliko procesně přijata a postoupena k meritornímu projednání. Argumentace žalovaného tedy v tomto smyslu neobstojí.

12. Žalobce pokračoval konstatováním, že má za to, že v jeho konkrétním případě spočívá neurčitý právní pojem odůvodněný případ právě v tom, že trvání na osobním podání žádosti (a následné vyčkávání na její vyřízení na území země původu) představuje zásadní zásah do rodinného a soukromého života nejen žalobce a jeho rodinných příslušníků, ale především v porušení nejlepšího zájmu dítěte ve smyslu čl. 3 Úmluvy o ochraně práv dítěte. Žalobce poukazuje na to, že recentní judikatura Nejvyššího správního soudu, stejně jako judikatura Evropského soudu pro lidská práva jednoznačně v imigračních věcech staví do popředí tento nejlepší zájem nezletilého dítěte a při posouzení přiměřenosti rozhodnutí klade důraz na posouzení konkrétních dopadů rozhodnutí na život nezletilého dítěte. Žalobce odkázal např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2020, č.j. 5 Azs 383/2019-40, v němž se jednalo o případ žadatele o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie, který byl odsouzen za spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 5 let, a dále na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2020, č.j. 5 Azs 404/2019-28, kde se jednalo o zrušení povolení k trvalému pobytu cizince, který byl odsouzen za spáchání zvlášť závažného zločinu, účastenství na dvou přečinech a pokusu dvou zvlášť závažných zločinů nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 8 let, kdy v tomto rozsudku se Nejvyšší správní soud vyjadřuje také k možnému odloučení dítěte od rodiče. Na tyto rozsudky ve své judikatuře Nejvyšší správní soud dále navazoval a odkazoval, např. v rozsudku ze dne 17. 4. 2020, č.j. 5 Azs 94/2019-33, ve kterém se jednalo o řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu cizince, který byl odsouzen za přípravu k zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 3 let), či rozsudku ze dne 27. 3.

2020, č.j. 5 Azs 347/2019-33, kdy se jednalo o žadatele o povolení k trvalému pobytu, který byl v jiném členském státě odsouzen za drogový delikt).

13. Na základě výše uvedeného je možné v rozhodování Nejvyššího správního soudu navazující na vývoj judikatury Evropského soudu pro lidská práva pozorovat jednoznačný trend, který do popředí staví zájem nezletilého dítěte a který, byť samozřejmě nemůže být vnímán absolutně, jasně deklaruje, že v případě, že v projednávaném případě nezletilé dítě figuruje, musí být postaveno naprosto na jisto, že rozhodnutí dopad do jeho života mít nebude, resp. řádně odůvodněno, proč takový zásah do života nezletilého dítěte splňuje podmínku legitimacy (tj. že sleduje jeden z taxativně vymezených cílů v čl. 8 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, tzn. nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných) a podmínku nezbytnosti v demokratické společnosti. V posuzovaném případě však nebylo postupováno v souladu s výše uvedenými pravidly a žalovaný tak nerefletoval dostatečným způsobem vývoj rozhodovací praxe a judikatury. Takový postup však dle názoru žalobce s ohledem na požadavky kladené na odůvodnění rozhodnutí neobstojí. Správní orgány obou stupňů naprosto ignorovaly skutkové okolnosti případu, které žalobce navíc jasně specifikoval a podložil listinnými důkazy a nedostály své povinnosti konkrétně zhodnotit důsledky odloučení nezletilých dětí od jejich otce a porušení práva na sloučení rodiny dětí a manželky žalobce. Nejlepší zájem dítěte ani zásah do rodinného a soukromého života rodinných příslušníků žalobce nebyl řádně zhodnocen. Případný připuštěný zásah do zájmu dětí či rodinného a soukromého života byl pak marginalizován a odůvodňován jednáním samotného žalobce (v minulosti se nacházel ve výkonu trestu odnětí svobody, do situace nelegálního pobytu se dostal svou vlastní vinou a rodinný život rozvíjel v době, kdy byl jeho pobytový status nejistý...). Žalobce si je vědom, že jeho pobytová situace je značně komplikovaná, avšak je nutno vzít v potaz, že jeho možnosti jsou značně limitovány zněním zákona o pobytu cizinců, který mu nenabízí možnost řešení nastalé situace jinak než vycestováním z území České republiky, kterým by však těžce zasáhl do života a práv své manželky a nezletilých dětí. Žalobce proto považuje za vhodné opětovně poukázat na zásadní podobnost situace žalobce a citovaného případu Jeunesse proti Nizozemsku (č. 12738/10), kde stěžovatelka byla ve velmi podobné situaci, kde však skutečnost, že denně pečuje o 3 nezletilé děti, zatímco se manžel stará o finanční zajištění rodiny dle názoru soudu převážila dlouholetý nelegální pobyt a opakované neúspěšné snahy o legalizaci pobytu a budování rodinného života během nelegálního pobytu (viz výše).
14. Žalovaný se dle žalobce omezuje na tvrzení, že osobní podání žádosti je preferovaný způsob a že žalobce jako dospělá osoba jistě krátkodobé odloučení od rodiny, které představuje určitý zásah do rodinného a soukromého života, vydrží. Žalovaný tak sám dovozuje, že se jedná o zásah do rodinného a soukromého života, avšak tento řádně nedefinuje a nepoměřuje s jiným veřejným zájmem, jak mu velí výše uvedená judikatura i dikce čl. 8 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Především pak žalovaný naprosto ignoruje, že toto odcestování bude především zásah do života jeho nezletilých dětí a manželky, dopadem rozhodnutí do jejich sféry se nijak nezabývá a tento dopad pak opětovně nepoměřuje s jiným, veřejným zájmem. Omezení se na tvrzení, že manželka již jednou odloučení zvládla, je naprosto nedodatečné. Sice tomu tak bylo, ale skutkové okolnosti byly značně odlišné. V době narození nyní nejmladšího dítěte byly

starší děti již dostatečného věku, měly určitou míru samostatnosti (6 a 8 let). V současné době by však manželka žalobce musela zvládnout péči o mladší dítě (3,5 roku), které má navíc tělesnou indispozici, a k tomu péči o novorozence. Taková situace by byla pro manželku žalobce na hraně zvladatelnosti a rozhodně by se nemohla nadále věnovat své výdělečné činnosti, navíc ještě zajišťovat velké náklady spojené s odcestováním žalobce. I kdyby žalobce v zemi původu vydělával, výdělek v zemi původu není s to uživit jeho rodinu zde v ČR. Přesídlení rodiny do země původu pak především s ohledem na integraci dětí, jejich školní docházku, podnikatelskou činnost manželky žalobce (která nejen zajišťuje finančně rodinu, ale musí také vykazovat pravidelné příjmy, aby tyto mohly být doloženy do řízení žalobce o žádosti o udělení povolení k dlouhodobému pobytu) a dále s ohledem na typ jejich pobytového oprávnění (dlouhodobá nepřítomnost na území ČR je důvodem pro zrušení povolení k trvalému pobytu ex lege, navíc jako držitelé povolení k pobytu mají právo toto pobytové oprávnění čerpat se všemi právy s ním spojenými – mj. také právem na sloučení rodiny), nepřipadá v úvahu. Krátkodobé návštěvy žalobce v zemi původu do vyřízení jeho žádosti pak nejsou ve finančních možnostech rodiny (navíc není zřejmé, jaká cestovní omezení budou případně znovu zaváděna). Odcestování pouze žalobce je pak nepřiměřeným zásahem, především do života nezletilých dětí a manželky žalobce. Žalovaný ani prvoinstanční orgán však neuvádí, v čem je zájem státu na standardním podání žádosti tak zásadní, a především nijak nespecifikuje konkrétní dopady, které má rozhodnutí na rodinné příslušníky žalobce. Takový postup je naprosto nepřezkoumatelný. Navíc žalobce trvá na tom, že zájem jeho nezletilých dětí, který řádně popsal ve svých podáních, převáží nad požadavkem formy podání žádosti. Žalovaný se také řádně, v souladu s citovanou judikaturou (ze dne 16. 3. 2020, č.j. 5 Azs 404/2019-28), nezabývá důsledky odloučení ani ve vztahu k Úmluvě o právech dítěte. Nejvyšší správní soud jednoznačně konstatuje, že být je odloučení za určitých podmínek možné, je nutné zhodnotit jednak konkrétní dopady a jednak je nutné zabezpečit pravidelný osobní kontakt (zde jednak trvá ztížení možností vycestovat z Vietnamu, kde se bude žalobce v případě vycestování nucen zdržovat – viz níže a opět zde není řešen ani ekonomický dopad takového řešení do již tak napjatého rozpočtu (krátkodobé návštěvy jsou výrazně nákladné a po dobu vycestování navíc ustane výdělek manželky žalobce) a samozřejmě ani dopad do psychiky dětí).

15. Žalobce opětovně poukázal na to, že ochrana rodinného a soukromého života musí být posuzována nejen vůči žalobci, ale také vůči jeho rodinným příslušníkům. A právě na vůči rodinným příslušníkům žalobce je nutné akcentovat jejich právo na rodinný život zakotvené mj. ve Směrnici Rady 2003/86/ES ze dne 22. 9. 2003 o právu na sloučení rodiny. Dle ustálené judikatury je pak nutné zásah do práva na rodinný život rodinných příslušníků cizince žádajícího o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny srovnávat se zásahem do rodinného a soukromého života a práva na volný pohyb v důsledku vyhoštění občana Evropské unie (srov. rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-540/03 Evropský parlament proti Radě Evropské unie, v české judikatuře je možné odkázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2012, č.j. 7 As 6/2012-29 a návazný rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 6. 2012, č.j. 11 A 200/2010-158). Žalobce si je vědom, že v nyní projednávaném případě [se] jedná prozatím toliko o posouzení žádosti o upuštění od osobního podání žádosti, je však dle jeho názoru na místě podotknout, že závěry zastupitelského úřadu a žalovaného mají bezprostřední dopad na posouzení jeho žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny, neboť právě nyní se rozhoduje o tom, zda jeho žádost o povolení k dlouhodobému

pobytu za účelem sloučení rodiny bude vůbec meritorně posouzena, tudíž je dle jeho názoru na místě nenechat se oklamat zdánlivým procesním charakterem nyní posuzované věci, ale zaměřit se na reálné dopady tohoto rozhodnutí. V případě nepřipuštění aplikace výjimky z formy podání žádosti je automaticky zastaveno také řízení o samotné žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny a důsledkem je povinnost vycestování žalobce na předem neurčitou, zásadně dlouhou dobu, která má v případě žalobce zásadní dopady především do života jeho nezletilých dětí (viz konkrétní skutkové okolnosti uváděné v rámci průvodního dopisu a odvolání), a tudíž odloučení od jeho rodiny představuje zásadní zásah do práva jeho rodinných příslušníků na sloučení rodiny v rozporu s uznávanou judikaturou Soudního dvora aplikovanou v České republice v praxi Nejvyššího správního soudu.

16. Žalobce doplnil, že pokud měl prvoinstanční orgán či žalovaný některé z jeho tvrzení týkajících se naplnění neurčitého právního pojmu odůvodněný případ, konkrétně pak jakákoliv tvrzení týkající se dopadu rozhodnutí do života rodinných příslušníků či nejlepšího zájmu jeho nezletilých dětí, měli povinnost – byť se jedná o řízení o žádosti – žalobce vyzvat. To potvrzuje i pro případ řízení o žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti Krajský soud v Plzni v rozsudku ze dne 5. 10. 2021, č.j. 57 A 3/2021-51: *„Za tohoto stavu, měl-li by správní orgán uvedené tvrzení za neprokázané, pak bylo jeho povinností žalobce vyzvat, aby doložil svá tvrzení, a to v souladu se zásadou materiální pravdy ve smyslu § 3 správního řádu. Soud na tomto místě odkazuje na názor Nejvyššího správního soudu vyslovený v rozsudku ze dne 25. 3. 2021, č.j. 9 Azs 247/2020-87, podle kterého: „Ani povinnost součinnosti žadatele podle § 52 správního řádu, ani povinnost doložit v žádosti svá tvrzení (§ 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců) totiž nezabavuje správní orgány povinnosti objasnit skutkový stav případu tak, aby to odpovídalo zásadě materiální pravdy (§ 3 správního řádu).“*
17. Žalobce dále uvedl, že jak vyplývá z již ustálené judikatury, při posuzování možných zásahů do ústavně zaručených práv je nutné poměřovat tzv. „něco k něčemu“. V nyní posuzovaném případě na pomyslných miskách vah stojí poměrně pochopitelný postoj státu, kdy nechce akceptovat nelegální pobyt cizince na území, případně zájem (být dle žalobce je tento značně žalovaným přeceňovaný) na standardním způsobu podání žádosti, na druhé misce vah však stojí zájem na ochraně rodinného a soukromého života včetně nejlepšího zájmu nezletilých dětí a právo na spravedlivý proces. Judikatura správních soudů dovodila, že správní vyhoštění nepředstavuje sankci za nelegální pobyt cizince na území, ale je toliko opatřením pro realizaci zájmu státu, aby se na jeho území cizinec nelegálně nezdržoval (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č.j. 5 Azs 125/2004-54). Podobným způsobem by mělo být uvažováno i v nyní projednávaném případě. Pokud ani správní vyhoštění nemá mít sankční charakter, nemělo by sankčním způsobem být přistupováno ani v případě posouzení upuštění od povinnosti osobního podání žádosti, tedy ústupku z formy možné legalizace pobytu na území. Orgány veřejné moci by tedy prostřednictvím rozhodování o této žádosti neměly sankcionovat žalobce za skutečnost, že se na území nacházel nelegálně, ale v rámci spravedlivého procesu by měly poměřit výše specifikované pomyslné misky vah. To se však v případě žalobce v nyní projednávaném případě nestalo. Výjimka z formy podání žádosti o pobytové oprávnění, jehož podmínky žalobce splňuje (a žádný z orgánů veřejné moci netvrdí opak), není v podstatě žalobci udělována „za trest“ (a tato skutečnost je v rozhodnutích správních orgánů obou stupňů explicitně uvedena), orgány veřejné moci svým formalistickým přístupem de facto formalisticky „obcházejí“ právo de lege lata a postupují v příkrém rozporu se základní

ústavní zásadou legální licence. Postup správních orgánů obou stupňů byl nad rámec rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu a Evropského soudu pro lidská práva též v jednoznačném rozporu s praxí samotných správních orgánů (viz níže) a představuje kruciólní zásah do nejlepšího zájmu dítěte, aniž by tento mohl být jakkoli ospravedlnitelný veřejným zájmem (naopak je s veřejným zájmem v rozporu).

18. Žalobce dále zdůraznil, že je nutné se opětovně zaměřit na účel požadovaného vycestování jako takový. Žalobce připomíná, že žádá toliko o uvolnění požadavku formy podání žádosti. Přitom poukazuje na to, že požadavek osobního podání na zastupitelském úřadu je především důsledkem zájmu osobního kontaktu s žadateli, kteří nejsou přítomni na území a se kterými nemůže jednat správní orgán, který je příslušný k posouzení žádosti o pobytové oprávnění (Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky) přímo. Nelze však nepodotknout, že zastupitelský úřad má pouze funkci administrativní, má za úkol žádost převzít, zkontrolovat, zda obsahuje veškeré náležitosti a následně celou žádost posílá do České republiky Ministerstvu vnitra, které o ní teprve meritorně rozhoduje, případně provést výslech účastníků řízení na žádost právě Ministerstva vnitra. I výzvy k odstranění vad žádosti či součinnost zasílá přímo ministerstvo vnitra. Pokud však žalobce i celá jeho rodina pobývají na území České republiky a správní orgány na území České republiky již několikrát prováděly zevrubné posouzení konkrétních skutkových okolností života žalobce, požadavek jeho cesty na zastupitelský úřad pozbývá svého smyslu. Ministerstvu vnitra nic nebrání předvolat žalobce k ústnímu jednání či výslechu zde na území. To potvrzuje i aktuální judikatura, konkrétně rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 5. 10. 2021, č.j. 57 A 3/2021-51. Byť zde soud kvituje, že účelem osobního podání má být posouzení podkladů specifických pro danou zemi, její právo a jazyk a sám o sobě požadavek osobního podání není neústavní (pokud je adekvátně využíváno právě institutu upuštění od povinnosti osobního podání), dovozuje, že pokud se žadatel dlouhodobě i s rodinou zdržuje na území České republiky, kde má Ministerstvo vnitra vše k dispozici, je trvání na osobním podání „*tvrdé a nerozumné*“. Je tedy nutné opětovně zdůraznit, že je to právě Ministerstvo vnitra, které provádí meritorní posouzení žádosti, nikoliv zastupitelský úřad. Jediné rozhodnutí na poli povolování pobytů, které dle zákona náleží zastupitelskému úřadu, je právě povolení či zamítnutí žádosti o prominutí povinnosti osobního podání žádosti. Z podstaty věci pak vyplývá, že k tomuto posouzení není ani zákonodárcem požadována osobní účast, když právě o její prominutí je žádáno. Důvody pro upuštění od osobního podání pak zastupitelský úřad hodnotí na základě písemností, které jsou mu dálkově zasílány, jako v případě žalobce. Samotné zjišťování a posouzení skutkového stavu probíhá v gesci Ministerstva vnitra a na jeho pokyn. Navíc takřka veškeré podklady pro vydání rozhodnutí budou pocházet z České republiky. Navíc sám zákonodárce umožnil zakotvení této výjimky z formy podání žádosti. Kontakt zastupitelského úřadu s žadatelem tedy nemůže být nenahraditelným stádiem řízení. To potvrzuje i výše citovaná judikatura. Žalobci tedy není zřejmé, v čem převažuje zájem na osobním podání žádosti, resp. v čem je tento postup nezbytný v demokratické společnosti a nutný z jednoho z taxativně uvedených důvodů v čl. 8 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, tedy z jakého důvodu je vycestování žalobce do země původu, tzn. přes půl světa (i kdyby trvalo maximálně 270 dnů) pouze za účelem předání žádosti zastupitelskému úřadu, aby ji tento poslal zpět přes půl světa do České republiky, kde se momentálně žalobce nachází, aby Ministerstvo vnitra provedlo meritorní posouzení žádosti, dávalo pokyny ke zjištění skutkového stavu zpět do země původu žalobce a následně aby bylo žalobci v zemi původu vydáno vstupní DV-R vízum, aby přicestoval území České republiky a převzal si zde průkaz k pobytu, natolik zásadní a důležité, že

ospravedlní jeho odloučení na předem neurčitelnou, ale minimálně několikaměsíční dobu, od jeho rodiny, především pak tří (čtyř) nezletilých dětí.

19. Žalobce dále uvedl, že by na tomto místě rád poukázal na podstatu ochrany ústavně zaručených práv. Žalobce na tomto místě odkazuje na nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 1. 2000, sp.zn. III. ÚS 150/09 či na nálezy Ústavního soudu ze dne 8. 1. 2019, sp.zn. III. ÚS 1336/18. Žalobce má za to, že správní orgány obou stupňů právě širší okolnosti případu žalobce ignorovaly a omezily se na snahu potrestat jeho nelegální pobyt na území bez řádného zhodnocení do dopadu takového rozhodnutí do jeho práva na ochranu rodinného a soukromého života, a především pak do nejlepšího zájmu jeho nezletilých dětí. Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 4. 12. 2008, sp.zn. I. ÚS 428/06, však jednoznačně deklaroval, že „... považuje za samozřejmé a určující pro nalézání práva, že vždy je nezbytné vycházet z individuálních rozměrů každého jednotlivého případu, které jsou založeny na zjištěných skutkových okolnostech. Mnohé případy a jejich specifické okolnosti mohou být – jako v dané věci – značně komplikované a netypické; to však nevyvazuje obecné soudy z povinnosti udělat vše pro spravedlivé řešení, jakkoliv se to může jevit složité.“. Žalobce v této souvislosti dále uvádí, že si je vědom, že judikatura týkající se institutu upuštění od osobního podání žádosti se značně vyvíjela a zprvu se podstatně rozcházela v tom, co lze za odůvodněný případ považovat. Nakonec však Nejvyšší správní soud došel ke konsensu, že podání jinou než osobní formou má být umožněno v případech, kdy bude „trvání na osobním podání žádosti tvrdé a nerozumné“ (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2020, č.j. 2 Azs 148/2019-40). Žalobce je přesvědčen o tom, že právě v jeho případě – především s ohledem na zájem jeho nezletilých dětí – je „tvrdé a nerozumné“ na osobním podání žádosti v zemi původu trvat.
20. Žalobce dále poukázal na to, že v aktuální situaci vstupuje do posouzení i další důvod pro upuštění od osobního podání, a to důvod zcela objektivní, a sice celosvětová pandemie koronaviru. Žalobce odkazuje v této souvislosti odkazuje na aktuální rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 5. 10. 2021, č.j. 57 A 3/2021-51 či na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2021, č.j. 1 Azs 4/2021-28. Z procesní opatrnosti pak žalobce poukazuje na to, že se jedná o okolnost objektivní a všeobecně známou, ke které měly správní orgány obou stupňů přihlížet ze své úřední povinnosti. Toto potvrzuje Krajský soud v Plzni i v již výše citovaném rozsudku ze dne 5. 10. 2021, č.j. 57 A 3/2021-51, týkajícím se posouzení žádosti o upuštění od osobního podání žádosti ve Vietnamu. Žalobce v tomto směru opětovně poukazuje na případ řešený žalovaným a zastupitelským úřadem, kde správní orgány právě toliko pro ztížení dopravní dostupnosti země původu žadatele (Vietnam) v důsledku pandemie COVID-19 od povinnosti osobního podání žádosti upustily. Konkrétně se jedná o žadatele, který inicioval svoji žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny spolu s žádostí o upuštění od osobního podání žádosti v červnu 2021. Zastupitelský úřad nejprve žádost o upuštění od povinnosti osobního podání zamítl a řízení o žádosti zastavil (usnesení ze dne 22. 7. 2021, č.j. 1924-2/2021-HANOKO). Na základě odvolání však žalovaný toto rozhodnutí zrušil a věc vrátil k novému projednání (rozhodnutí ze dne 24. 11. 2021, č.j. 128492-3/2021-OPL). Následně zastupitelský úřad v novém projednání žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání vyhověl (usnesení ze dne 7. 12. 2021, č.j. 2467-1/2021-HANOKO). Následně byla žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny postoupena k meritornímu projednání Ministerstvu vnitra, odboru azylové a migrační politiky (jak vyplývá ze sdělení zastupitelského úřadu ze dne 12. 1. 2022, č.j. 2467-6/2021-HANOKO). Jak je zřejmé z datace rozhodnutí, jedná se ve vztahu k žalobci o rozhodování v časové blízkosti. Žalobce

svoji žádost inicioval sice až v říjnu 2021, avšak tato byla zamítnuta prvoinstančním rozhodnutím hned v listopadu 2021, tedy ve stejném měsíci jako žalovaný v odkazovaném případě vydal naprosto odlišné rozhodnutí. Žalovaný se však tímto svým rozhodnutím neřídil a v případě žalobce odvolání v únoru 2022 zamítl. V době rozhodování minimálně správního orgánu prvního stupně byla pandemická situace srovnatelně komplikovaná, a to i z hlediska mezinárodní dopravy. Přesto žalovaný a následně zastupitelský úřad dospěly u žadatele z přiložených rozhodnutí k závěru, že komplikace v mezinárodní letecké dopravě způsobené pandemií COVID-19 jsou samy o sobě dostatečným důvodem pro upuštění od osobního podání žádosti, což je bezpochyby názor správný. U žalobce však takový závěr žalovaný odmítá a dovozuje, že vycestování nic nebrání. Žalobce doplňuje, že v odkazovaném případě se jedná o žadatele, který má na území manželku a 4 nezletilé děti (narozeny v letech 2006, 2012, 2016, 2018). Všichni rodinní příslušníci žadatele mají na území povolen pouze dlouhodobý pobyt (rodinní příslušníci žalobce disponují statutem trvalého pobytu). Žadatel v odkazovaném případě přišel o své pobytové oprávnění již v prosinci 2018, resp. únoru 2019, kdy vypršela platnost uloženého výjezdního příkazu, a od té doby je s ním vedeno řízení o správním vyhoštění, resp. o povinnosti opustit území – o svůj pobytový status tedy přišel dlouho před vypuknutím pandemie COVID-19. Situace žadatele v odkazovaném případě je pak také stejně jako u žalobce komplikovaná také z hlediska veřejného pořádku. Žalobce považuje za nepřípustné, aby v listopadu 2021 žalovaný rozhodl v odkazovaném případě o tom, že komplikace v dopravě v důsledku COVID-19 je dostatečným důvodem pro upuštění od osobního podání a zároveň akceptoval rozhodnutí prvoinstančního orgánu z téhož měsíce, kde prvoinstanční orgán dochází k naprosto opačnému závěru. Žalobce pak zdůrazňuje, že k upuštění od osobního podání došlo v odkazovaném případě a následnému postoupení žádosti Ministerstvu vnitra k meritornímu projednání došlo až v lednu 2022, tedy nedlouho předtím, než žalovaný vydal nyní napadané rozhodnutí.

21. Žalobce dále z procesní opatrnosti zdůraznil, že v případě nuceného vycestování se bude jednat o odloučení na poměrně dlouhou dobu. Lhůta 270 dnů dle § 169t odst. 6 písm. a) bod 6 zákona o pobytu cizinců je sice de iure lhůtou maximální, ale Ministerstvo vnitra je v pobytových řízeních extrémně nečinné. Právní zástupce žalobce se v oboru cizineckého práva pohybuje více než 15 let a za tuto dobu má poměrně jasný přehled o realitě pobytových řízení. Ministerstvo vnitra převzalo cizineckou agendu od cizinecké policie v roce 2011 a od té doby se dopouští dlouhodobě bezprecedentní nečinnosti ve správních řízeních jím vedených, přičemž se nejedná u správních orgánů o (relativně) marginální překračování lhůt v rámci dnů či týdnů, ale naopak v rámci (minimálně) několika měsíců a často dokonce i let. A nejen, že Ministerstvo vnitra velmi často nedodržuje zákonem stanovené lhůty, ale dokonce velmi často nereaguje ani na vydaná opatření proti nečinnosti nadřízeným orgánem a značná část kauz je tak předána správním soudům prostřednictvím žaloby proti nečinnosti, které v převážné většině případů rozhodnou o oprávněnosti podané žaloby. Právní zástupce žalobce pro dokreslení situace uvádí, že např. období v letech 2015 - 2018 byl nucen iniciovat celkem 4 199 opatření proti nečinnosti (pro srovnání je to téměř 3x více než za kolik klientů v pobytových řízeních za stejné období převzal právní zastoupení). Právní zástupce žalobce poukazuje na konkrétní případ své klientky, která respektovala pokyn Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky a čekala na rozhodnutí žádosti v zemi původu. Tato žádost vedená pod sp.zn. OAM-16064/DP-2011 byla iniciována v roce 2011 a přestože byla interně ministerstvem vnitra schválena v únoru 2018, čekala ještě půl roku na vydání tzv. DV-R víza. Výše odkazovaný případ, kdy došlo k upuštění od osobního podání v řízení vedeném u zastupitelského úřadu pod sp.zn.

1465/2019-HANOKO došlo k doložení originálů žádosti na zastupitelský úřad dne 28. 6. 2019 a dlouhodobý pobyt byl vydán až dne 19. 2. 2020. Tedy i zde byla lhůta 270 dní téměř vyčerpána. Navíc se nejedná o lhůtu, kterou by mohl žalobce jakkoli ovlivnit. I kdyby žádost podal žalobce bezchybnou, nemůže až do uplynutí zákonné lhůty 270 dnů jakkoli správní orgán urgovat svojí procesní aktivitou (např. prostřednictvím návrhu na provedení opatření proti nečinnosti). Až do uplynutí 270 dnů je doba trvání řízení čistě v dispozici Ministerstva vnitra. Tvrzení žalobce, že v případě vycestování za účelem podání žádosti o pobytové oprávnění bude nucen pobývat dlouhou dobu odloučen od své rodiny, především pak od svých nezletilých dětí, není lichou obavou, ale realitou vyplývající z bohaté praxe jeho právního zástupce.

III.

Vyjádření žalovaného k žalobě

22. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Ve vyjádření k žalobě uvedl následující:
23. Zprvčé, k námitce nezákonnosti napadeného rozhodnutí z důvodu nesprávné interpretace neurčitého právního pojmu „*odůvodněný případ*“, kdy žalobce shledává důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání v kombinaci dvou skutečností - velké vzdálenosti a nestabilní situace kvůli pandemii COVID-19, žalovaný uvádí, že námitku velké vzdálenosti žalobce uvedl jako nově tvrzený důvod až v podaném odvolání. Podle zásady koncentrace řízení ve smyslu § 82 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „*správní řád*“) odvolací orgán přihlédne k novým skutečnostem a k návrhům na provedení nových důkazů, uvedeným v odvolání, pouze jde-li o skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit dříve. Žalovaný dále uvádí, že samotný fakt velké vzdálenosti nemůže být důvodem pro upuštění od povinnosti osobního podání a v konkrétním případě žalobce neobstojí tato námitka ani v kombinaci s tvrzenou nepředvídatelnou situací kvůli pandemii COVID-19. Žalobce v odvolání, stejně jako v podané žalobě, poukazuje na rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 11. 2021, č.j. 128492-3/2021-OPL, kterým bylo vyhověno odvolání a věc vrácena Velvyslanectví České republiky v Hanoji (v textu vyjádření dále jen „*ZÚ Hanoj*“), který následně rozhodl o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti (usnesení ze dne 7. 12. 2021, č.j. 2467-1/2021-HANOKO). Důvodem upuštění od povinnosti osobního podání bylo v tomto případě omezení v letecké dopravě v důsledku protipandemických opatření v kumulaci s restriktivním přístupem vietnamských státních orgánů vůči vietnamským státním příslušníkům. Žalovaný ovšem musí spolu se zmíněnou kumulací důvodů zdůraznit, že skutkový stav v době zmiňovaného upuštění od povinnosti osobního podání a v době rozhodování žalovaného ve věci žalobce se liší, neboť právě na přelomu roku 2021 a 2022 došlo k zásadní změně situace. Ode dne 31. 1. 2022 byly obnoveny mezinárodní komerční lety do Vietnamu a vietnamští občané od této doby nepotřebují pro návrat žádné povolení vietnamských úřadů. Popříletovou karanténu již mohli vietnamští občané trávit v domácím prostředí či ubytovacích zařízeních dle svého výběru. Uvolnění cestovních restrikcí bylo žalovanému známo z úřední činnosti (ZÚ Hanoj byl informován oficiální nótou vietnamského ministerstva zahraničních věcí) a nová opatření byla rovněž vietnamskými úřady medializována. Každou žádost o upuštění od osobního podání je třeba posuzovat individuálně a obecné tvrzení nestabilní situace kvůli COVID-19 je třeba posoudit podle právního a skutkového stavu ke dni vydání rozhodnutí, jak vyplývá implicitně ze správního řádu, např. ve smyslu § 96 odst. 2 správního řádu. Nelze proto srovnávat jednotlivá rozhodnutí o upuštění od povinnosti osobního podání, byť vydaná stejným

zastupitelským úřadem a v rozmezí několika měsíců, aniž by byl brán v potaz momentální stav. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí zabýval cestovními omezeními a situací v mezinárodní letecké dopravě na základě informací od ZÚ Hanoj, který v rámci své úřední činnosti sleduje podmínky cestování do země. Žalovaný ale nedošel k závěru, že by v době vydání napadeného rozhodnutí bylo cestování do Vietnamu objektivně velmi ztíženo. Dostupnost leteckého spojení do Vietnamu se výrazně přiblížila úrovni před pandemií a neexistenci přímého leteckého spojení z Prahy nepovažuje žalovaný za relevantní, neboť ani nikdy neexistovalo. Dle názoru žalovaného tak není napadené rozhodnutí nezákonné. Nad rámec žalovaný dodává, že od doby vydání napadeného rozhodnutí se nabídka leteckých spojení nadále rozšiřuje a ceny letenek se snižují.

24. Zadruhé, žalobce namítá, že dogmatické vyžadování osobní přítomnosti zcela odporuje veřejnému zájmu a odporuje efektivitě řízení proklamované v důvodové zprávě k § 169d zákona o pobytu cizinců. Žalovaný s odkazem na bod Zadruhé odůvodnění napadeného rozhodnutí opětovně uvádí, že konstantní judikatura Nejvyššího správního soudu považuje zákonný požadavek osobního podání žádosti za ústavně konformní, jehož smysluplnost nelze hodnotit (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2018, č.j. 9 Azs 213/2018-22, ze dne 30. 5. 2017, č.j. 10 Azs 153/2016-52, ze dne 27. 2. 2020, č.j. 8 Azs 351/2018-50, bod [20] rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2021, č.j. 2 Azs 265/2020-38 atd.). V této souvislosti žalovaný také odkazuje na výše zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2020, č.j. 8 Azs 351/2018-50, ve kterém soud v bodu [22] uvedl, že *„podmínka osobního podání žádosti, jakož i oprávnění zastupitelského úřadu při posuzování důvodů pro upuštění od této povinnosti nijak nezpochybnuje ani neeliminuje právo na sloučení rodiny zakotvené v uvedené směrnici [Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny - pozn. žalovaného]“*. Žalovaný tak tuto námitku nepovažuje za důvodnou, stejně jako další námitky žalobce, že zájem na osobním podání je ze strany státu značně přeceňovaný a vlastně žádá toliko o uvolnění formy podání žádosti. Tyto námitky totiž odporují dosavadní judikatuře. Žalovaný dodává, že poznámka žalobce, že žalovaný ani ZÚ Hanoj nerozporují, že žalobce splňuje podmínky pro udělení povolení k dlouhodobému pobytu, je nemístná, neboť ZÚ Hanoj, natož žalovaný nejsou příslušnými orgány pro meritorní posouzení žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu, a o udělení samotného pobytového oprávnění se v tomto řízení vůbec nejedná.
25. Zatřetí, namítá-li žalobce, že napadené rozhodnutí neodpovídá okolnostem jeho případu a žalovaný nezohlednil dopady na rodinu žalobce, čímž porušil zásadu ochrany oprávněných zájmů dotčených osob uvedenou v § 2 odst. 3 správního řádu, žalovaný především odkazuje na zjištěný skutkový stav, kdy z výsledku žalobce provedeného v rámci řízení o správním vyhoštění je nejen patrné, že žalobce si je vědom své povinnosti vycestovat za účelem podání žádosti o pobytové oprávnění, ale že dle jeho zmocněnce tak opravdu chtěl učinit. V rozporu s důkazy ve správním spisu, které ostatně předložil sám žalobce, je ale v podané žalobě namítáno, že nutnost odloučení žalobce od rodiny je v jeho případě, kdy žádá o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny, iracionální, a že ze strany žalovaného se jedná o sankci za jeho nelegální pobyt na území. Žalovaný nerozporuje, že situace manželky žalobce, která ekonomicky zabezpečuje domácnost a v okamžiku, kdy žalobce vycestuje do země původu za účelem podání žádosti o pobytové oprávnění, bude muset sama či za pomoci jiných osob či komerčních zařízení zajistit péči o děti, nebude jednoduchá. Nicméně manželka žalobce se v době, kdy žalobce vykonával trest odnětí svobody, 7 let sama starala nejprve o dvě a posléze tři nezletilé děti.

Nyní, v době vedení řízení o správním vyhoštění žalobce, rodina očekává narození čtvrtého dítěte. Žalobce tedy rozšiřuje rodinu v situaci, kdy je jeho pobytový status v České republice přinejmenším nejistý a ZÚ Hanoj a žalovaný jsou postaveni před fait accompli. Takový postup je ovšem neakceptovatelný, jak se ostatně vyslovil i Ústavní soud v obdobném případě (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2021, sp.zn. II. ÚS 1276/20). Rovněž Nejvyšší správní soud se opakovaně vyslovil v tom smyslu, že pokud cizinec založil nebo prohluboval svůj rodinný život v době neoprávněného pobytu na území České republiky, rozhodnutí o jeho správním vyhoštění bude představovat nepřiměřený zásah do jeho soukromého a rodinného života jen výjimečně (srov. např. rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2014, č.j. 5 As 102/2013-31, nebo ze dne 10. 10. 2019, č.j. 7 Azs 305/2019-22). Logicky lze tedy dojít k závěru, že tím méně často může k nepřiměřenému zásahu dojít při zamítnutí žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti, neboť oproti správnímu vyhoštění, které je spojeno se zákazem vstupu na území, se v případě žalobce jedná pouze o dočasné odloučení od rodiny za účelem uspořádání jeho pobytových poměrů.

26. Argumentuje-li žalobce v této souvislosti případy, ve kterých zastupitelské úřady upustily od povinnosti osobního podání žádosti, s tím, že zásadní skutkové okolnosti jsou shodné se situací žalobce, nemůže žalovaný s takovým hodnocením souhlasit. K případům zmiňovaným v žalobě žalovaný uvádí následující. Usnesení GK Šanghaj ze dne 2. 12. 2014, č.j. 733/2014-SHANGIII, bylo vydáno v autoremeduře před více jak 7 lety, nebylo nijak blíže odůvodněno a nelze z něj tak vyvozovat závěry pro správní praxi. Zastupitelský úřad v Ulánbátaru rozhodl o upuštění od osobní přítomnosti žadatelky, která v době podání žádosti byla v rizikovém těhotenství, takže její zdravotní stav jí nedovoloval letecky odcestovat. V případě na ZÚ Hanoj vedeném pod č.j. 1465/2019-HANOKO byly důvodem pro upuštění od osobní přítomnosti zdravotní problémy roční dcery žadatelky, v důsledku čehož byla přítomnost žadatelky na území České republiky zásadní a cesta do země původu by byla nepřiměřenou zátěží. Usnesením č.j. 3775/2019-HANOKO upustil ZÚ Hanoj od povinnosti osobního podání u rodiny, jejímž členům bylo zrušeno povolení k trvalému pobytu v důsledku překročení doby pobytu mimo území České republiky, a usnesením č.j. 1126/2020-HANOKO u nezletilých sourozenců, kteří na rozdíl od svých rodičů pobývali na území České republiky bez platného povolení k pobytu. V obou těchto posledně jmenovaných případech bylo tedy upuštěno od požadavku osobního podání žádosti u nezletilých dětí, které by byly v důsledku zaviněného jednání svých rodičů nuceny odcestovat na zastupitelský úřad k osobnímu podání žádosti. ZÚ Hanoj rovněž vyhověl žádosti matky samoživitelky pobývající na území České republiky na základě povolení k trvalému pobytu, která v zákonné lhůtě nepodala žádost o vydání povolení k trvalému pobytu dítěte, které by bylo nuceno se svou matkou cestovat do země původu za účelem podání žádosti o povolení k pobytu, neboť by se o ně neměl kdo v České republice postarat. Z výše uvedeného vyplývá, že podobnosti, které žalovaný spatřuje, tj. zájem nezletilých dětí, nebyly samy o sobě důvodem pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. U upuštění od povinnosti od osobní přítomnosti je totiž nejlepší zájem dítěte pouze jedním z vícera zájmů, které se mezi sebou poměřují (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2020, sp.zn. IV. ÚS 950/19, a pozdější usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2021, sp.zn. II. ÚS 1276/20). U uvedených případů upuštění od osobní přítomnosti šlo vždy o mimořádné okolnosti týkající se zdravotního stavu či nutnosti, aby nezletilé děti v důsledku pochybení svých rodičů byly nuceny cestovat do země původu za účelem osobního podání žádosti. V případě žalobce ovšem jeho děti cestovat do země původu nemusí, jeho manželka se může o děti postarat v České republice. Žalovaný také

důrazně odmítá odkazy na judikaturu Nejvyššího správního soudu, která dle názoru žalobce jednoznačně v imigračních věcech staví do popředí nejlepší zájem dítěte. Citované případy jsou absolutně nepřiléhavé, neboť v nich šlo o neudělení povolení k přechodnému pobytu rodinnému příslušníkovi občana EU, příp. zrušení povolení k trvalému pobytu. Ze stejného důvodu je třeba odmítnout i žalobcem tvrzenou zásadní podobnost s případem Jeunesse proti Nizozemsku řešeným Evropským soudem pro lidská práva, ve kterém šlo rovněž o udělení povolení k pobytu. Sám Evropský soud pro lidská práva totiž uvedl, že tento případ byl výjimečný svými specifickými okolnostmi, které tak vylučují zobecňování (např. již fakt, že stěžovatelka byla v minulosti nizozemskou občankou, občanství ztratila z důvodu na její vůli nezávislých, nebo že děti jsou občany Nizozemska). Žalovaný připouští, že vždy mohou nastat mimořádné okolnosti, které by znamenaly nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života, žalovaný ale jejich existenci v případě žalobce neshledal. Dostupnost ZÚ Hanoj není ztížena a pandemie COVID-19 již nezpůsobuje výrazné problémy v cestování. Na straně žalobce neexistují okolnosti svědčící o tom, že se jedná o odůvodněný případ, neboť sám nemá žádné zdravotní problémy, o jeho děti se může postarat po dobu jeho dočasné nepřítomnosti manželka. Zmiňuje-li žalobce tělesnou vadu třetího dítěte, žalovaný připomíná, že žalobce ke své žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu doložil lékařskou zprávu o způsobilosti dítěte k docházce do jeslí a stacionáře pro děti s očními vadami, ze které však nevyplývá, že by dítě vyžadovalo jakoukoli speciální péči. Dle názoru žalovaného oční vada výrazně nekomplikuje každodenní péči o dítě a navíc, jak bylo uvedeno výše, manželka žalobce pečovala sama o tři děti již v minulosti. Ekonomická stránka vycestování rovněž není rozhodujícím faktorem pro upuštění od osobního podání, rodinu finančně zajišťuje manželka žalobce. A ani délka řízení u Ministerstva vnitra není v tomto případě relevantní (k tomu srov. bod [26] rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2020, č.j. 8 Azs 351/2018-50). I s ohledem na rozpory v tvrzeních a názorech žalobce na povinnost osobního podání žádosti vyplývající ze správního spisu, se žalovaný domnívá, že dočasné odloučení od manželky a nezletilých dětí nepřevažuje nad veřejným zájmem o uspořádání bytových poměrů žalobce a zásah do soukromého a rodinného života žalobce a jeho rodiny je přiměřený.

27. Žalovaný uzavřel, že má na základě shora uvedeného za to, že žalobou napadené rozhodnutí nevybočuje ze zákonných mezí a bylo vydáno v řízení, které probíhalo v souladu s platným právem. Úvahy žalovaného jsou plně v souladu se správním spisem a v souladu se zásadami logického myšlení a nejsou ani jinak vadné. Na zjištěné okolnosti byly správně aplikovány právní normy. Jednotlivá žalobní tvrzení jsou vyvrácena.

IV.

Vyjádření účastníků řízení při jednání dne 25. 11. 2022

28. Při jednání setrvali účastníci na svých dosavadních tvrzeních.

V.

29. Rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 11. 2022, č.j. 55 A 20/2022-93, bylo zrušeno napadené rozhodnutí i prvoinstanční rozhodnutí a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení.
30. Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti žalovaného rozsudkem ze dne 27. 7. 2023, č.j. 9 Azs 19/2023-39, zrušil shora označený rozsudek Krajského soudu v Plzni a věc vrátil zdejšímu soudu k dalšímu řízení.

VI.

Posouzení věci soudem

31. Vzhledem k tomu, že žalobce i žalovaný souhlasili po zrušovacím rozhodnutí Nejvyššího správního soudu s projednáním věci bez jednání, rozhodl soud v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“) o věci samé bez jednání.
32. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s.ř.s. vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě.
33. Vzhledem k tomu, že předchozí rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 11. 2022, č.j. 55 A 20/2022 - 93, byl zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2023, č.j. 9 Azs 19/2023-39, byl soud v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozsudku.
34. Krajský soud v Plzni v předchozím rozsudku zaujal komplexním pohled na mezi účastníky sporné otázky. Tento pohled byl Nejvyšším správním soudem shledán nesprávným, přičemž Nejvyšší správní soud ve svém komplexním pohledu na věc podrobně vysvětlil, z jakých důvodů je nezbytné považovat žalobní námitky žalobce za nedůvodné.
35. Podle § 42a odst. 5 zákona o pobytu cizinců žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny podává cizinec na zastupitelském úřadu. Podle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců je povinen cizinec tuto žádost podat osobně.
36. Podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců v rozsahu podstatném pro nyní projednávanou věc zastupitelský úřad může v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Řízení je v případě podle věty první zahájeno dnem, kdy žádost došla zastupitelskému úřadu. Neupustí-li zastupitelský úřad v případě podle věty první od povinnosti osobního podání žádosti, řízení o žádosti usnesením zastaví.
37. Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku uvedl, že „v podstatě stejnými právními otázkami na pozadí obdobných skutkových okolností se nedávno zabýval v rozsudku ze dne 30. 3. 2023, č. j. 4 Azs 19/2023-34, v němž podobné rozhodnutí stejného krajského soudu ve věci jiného žadatele o pobytové oprávnění zrušil ke kasační stížnosti ministerstva pro nezákonnost a nepřezkoumatelnost. Od právních závěrů tam vyslovených se nemá důvod odchýlit ani v této věci. Zaprvé s ohledem na námitku stěžovatele, týkající se ničím nepodložené kategorizace žadatelů o povolení k dlouhodobému pobytu do dvou skupin podle místa aktuálního pobytu, NSS připomíná, že zákon o pobytu cizinců umožňuje podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny přímo u Ministerstva vnitra podle § 42a odst. 6 pouze držitelům a) víza k pobytu nad 90 dnů nebo b) povolení k dlouhodobému pobytu za jiným účelem. Nemohou tak učinit cizinci pobývající na území na základě víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území po dobu kratší než 6 měsíců nebo víza k pobytu nad 90 dnů za účelem sezónního zaměstnávání. Cizinci, jež do těchto kategorií nespadají, postupují v běžném režimu § 42a odst. 5 zákona o pobytu cizinců. Jsou tak povinni žádost podat u zastupitelského úřadu. Nejvyšší správní soud již v rozsudku č. j. 4 Azs 19/2023-34, odst. [26], podrobně osvětlil, že „zákonodárce vytvořil příznivější pravidlo pro podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu pro určitou skupinu cizinců pobývajících na území České republiky, která zde pobývá oprávněně na základě povolení k dlouhodobému pobytu či dlouhodobého víza.“ Z toho plyne, že zákon nepřistupuje k rozdělení žadatelů toliko podle místa

aktuálního pobytu v době podání žádosti, jak se domnívá krajský soud. Tím podstatným kritériem je zaprvé skutečnost, o jaké konkrétní pobytové oprávnění jde (vymezení v § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců), a zadruhé, zda je pobyt žadatele na území legální (výjimka v § 42a odst. 6 zákona o pobytu cizinců). Kategorizace žadatelů na ty, jež pobývají v ČR a ty, jež se nachází v přijímacím státě, není důvodná, jelikož povinnost osobního podání žádosti na zastupitelském úřadě mají všichni žadatelé žádající o pobytová oprávnění vymezená v § 169a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, bez ohledu na jejich místo pobytu. V tomto ohledu je kasační námitka stěžovatele důvodná, neboť krajským soudem vytvořená kategorizace žadatelů nemá oporu v zákoně ani ustálené judikatuře NSS.

38. Nejvyšší správní soud dále uvedl: „Zadruhé se Nejvyšší správní soud zabýval namítanou otázkou velké vzdálenosti jakožto rozhodujícího kritéria pro posouzení odůvodněnosti zvláštní situace žadatele. Nicméně ani tvrzení krajského soudu, že kritérium velké vzdálenosti u žadatelů pobývajících na území ČR oproti žadatelům pobývajícím ve Vietnamu bude zásadně naplněno vždy, není souladné s konstantní judikaturou NSS. Obecně je nutné připomenout, že k upuštění od osobního podání žádosti může zastupitelský úřad přistoupit toliko v „odůvodněných případech“. Výkladem tohoto neurčitěho právního pojmu se Nejvyšší správní soud již opakovaně zabýval v řadě rozhodnutí (např. rozsudky NSS ze dne 10. 12. 2020, č. j. 9 Azs 178/2020-105, nebo č. j. 9 Azs 213/2018-22). Pojem „odůvodněný případ“ nelze obsahově dostatečně přesně dopředu vymezit. Jeho aplikace závisí na posouzení v každém individuálním případě. Správnímu orgánu je dán prostor pro zhodnocení, zda konkrétní situace patří do rozsahu daného neurčitěho právního pojmu, či nikoliv. Míra uvážení správního orgánu se zde zaměřuje na skutkovou podstatu a její vyhodnocení. Dále je nutné připomenout, že pod pojem „odůvodněný případ“ může podle důvodové zprávy spadat také „velká vzdálenost“ zastupitelského úřadu. Půjde nicméně pouze o situace, kdy je objektivně nemožné dostavit se k zastupitelskému úřadu, či je dostupnost tohoto úřadu objektivně velmi ztížena, např. pandemickou situací či provozními problémy úřadu (srov. již citovaný rozsudek č. j. 9 Azs 213/2018-22, odst. [32]). Z toho plyne, že posouzení „velké vzdálenosti“ pro účely podřazení pod pojem „odůvodněný případ“ není možné paušalizovat, jak učinil krajský soud. I tuto skutečnost je třeba posuzovat s ohledem na individuální situaci každého žadatele. Nelze také opomenout, že znak velké vzdálenosti „vykazuje podání žádosti v případě všech státních příslušníků Vietnamské socialistické republiky, kteří pobývají na území České republiky (či Evropské unie). Pokud by se jednalo o znaky dostatečné pro aplikaci § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, vznikla by v rozporu se zněním zákona skupinová výjimka odhlízející od konkrétní individuální situace každého žadatele“ (rozsudek č. j. 4 Azs 19/2023-34, odst. [35]). Odůvodněnost případu tak správní orgány hodnotily z pohledu, zda v daném případě neexistovala objektivní překážka pro osobní podání žádosti na zastupitelském úřadě. Ze správního spisu vyplývá, že pro žalobce vycestování nebylo spojeno s nepřiměřenými obtížemi. Krajský soud tudíž otázku „velké vzdálenosti“ přijímacího a vysílacího státu, jak plyne z výše uvedeného, neposoudil správně, když toto kritérium paušalizoval na všechny vietnamské žadatele, čímž výrazně vykročil mimo již judikaturou NSS vytyčený rámec pro výklad a aplikaci tohoto neurčitěho právního pojmu. I tato kasační námitka je proto důvodná.“
39. Nejvyšší správní soud uvedl: „Zatřetí stěžovatel namítal nepřípustnost požadavku krajského soudu ohledně zdůvodnění převahy (veřejného) zájmu na osobním podání žádosti nad individuálními skutkovými okolnostmi žalobce. Nejvyšší správní soud i v tomto ohledu došel k závěru, že požadavek krajského soudu týkající se posouzení nezbytnosti osobního podání žádosti míří zcela nad rámec zákonných povinností správních orgánů. Jejich úkolem není v každém individuálním případě objasňovat rozumnost či nezbytnost zákonného požadavku

osobního podání žádosti (viz rozsudek NSS č. j. 8 Azs 351/2018-50). Zákon, ani relevantní judikatura povinnost provedení testu přiměřenosti správním orgánům neukládá. Naopak samotný zákon jednoznačně upřednostňuje zájem na osobním podání žádosti. K vyjímecnému prolomení tohoto pravidla může dojít jen na podkladě opodstatněných a doložených individuálních okolností žadatele. Ty nicméně podle zákona nejsou v hodnotové rovině s výše uvedeným veřejným zájmem. Úkolem zastupitelského úřadu a stěžovatele bylo „pouze“ posoudit, zda tvrzení žalobce naplňuje neurčitý právní pojem „odůvodněný případ“. V případě kladného závěru měl stěžovatel provést správní uvážení včetně náležitého zdůvodnění, proč by dané okolnosti vedly k upuštění od osobního podání žádosti (viz rozsudek NSS ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014-27, odst. [28]). Tyto skutečnosti nicméně stěžovatel skutečně posoudil. To, že ve svém odůvodnění použil výrazu „samo o sobě“ nezakládá pochybnosti o tom, že by skutečnosti hodnotil osamoceně. Nelze tak říci, že by se stěžovatel zejména námitkou velké vzdálenosti a finančních dopadů, v kumulaci s dalšími důvody, nezabýval dostatečně. Stěžovatel posoudil všechny skutkové okolnosti v jejich jednotlivostech i v celkovém souhrnu, což vedlo k závěru, že situace žalobce pojem odůvodněný případ nenaplnuje. Jak v kasační stížnosti správně poukázal stěžovatel, NSS navíc opakovaně judikoval, že veřejný zájem na osobním podání žádosti je i ústavně konformní (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016-52, odst. [94]). Ústavní soud dovodil, že obecně lze po žadateli o pobytové oprávnění požadovat, aby na přechodnou dobu ze země pobytu za tímto účelem vycestoval, a to i přes existenci rodinných vazeb na území České republiky (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20). I tato kasační námitka stěžovatele je proto důvodná.”

40. Nejvyšší správní soud dále uvedl: „Konečně lichá se zdá rovněž výtka krajského soudu, že stěžovatel nedostatečně posoudil účel požadovaného pobytového oprávnění (tj. sloučení rodiny). Na stranách 5 až 8 rozhodnutí se stěžovatel vypořádal s otázkou možného zásahu do rodinného života žalobce. V této souvislosti zdůraznil, že žalobce sám dříve ohrozil svůj rodinný život, páchal-li trestnou činnost, za kterou byl pravomocně odsouzen k několikaletému trestu odnětí svobody. Rovněž uvedl, že dočasné vycestování není ve vztahu k rodinným poměrům žalobce nepřiměřené. Stejně tak nutně vynaložené finanční prostředky na cestu do země původu za účelem osobního podání žádosti nejsou destruktivní a celkovou finanční situaci rodiny by nijak zvláště neohrožily. Stěžovatel tudíž prokazatelně tyto proměnné při posuzování žádosti zohlednil. Výtka krajského soudu je nedůvodná. Žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti namítl, že účel osobního podání žádosti (ověření totožnosti cizince) dopadá především na cizince, jež si o pobytové oprávnění žádají poprvé. Toto tvrzení je nicméně nesprávné. Zákon cizince však podle pořadí podání jejich žádostí v tomto ohledu nijak nerozlišuje. Požadavek osobního kontaktu se vztahuje na všechny cizince (k tomu blíže rozsudek NSS ze dne 10. 2. 2021, č. j. 2 Azs 265/2020-38, odst. [20]). Osobní podání žádosti samozřejmě není možné mechanicky uplatňovat u všech cizinců, jak správně uvádí žalobce. Správní orgány mohou od osobního podání upustit užitím zákonné individuální výjimky „odůvodněnosti případu.“ Tyto otázky nicméně Nejvyšší správní soud již dostatečně posoudil výše. Žalobce následně odkázal zejména na čl. 5 odst. 5 směrnice o právu na sloučení rodiny, který uvádí, že při posuzování žádosti členské státy dbají na to, aby byl brán náležitý ohled na nejlepší zájmy nezletilých dětí. Jak již bylo dříve uvedeno, případ stěžovatele a zájem jeho nezletilých dětí na setrvání na území ČR ve svém souhrnu nenaplnují pojem odůvodněný případ, což správní orgány po zohlednění všech zájmů, včetně zájmů dětí, řádně zdůvodnily.“
41. Nejvyšší správní soud dále konstatoval: „Začtvrté Nejvyšší správní soud posoudil konstatování stěžovatele, že „vycestování má jen dočasný charakter.“ Nejvyšší správní soud již v rozsudku č. j. 4 Azs 19/2023-34 reagoval na obdobnou kasační námitku. Dovodil, že

argument dočasnosti vycestování nebyl stěžovatelem uveden v neprospěch žalobce, nýbrž reflektoval skutečný dopad napadeného rozhodnutí, s nímž je spojena toliko potřeba vycestovat do Vietnamu. Tím se stěžovatel nedostal do rozporu se závěry rozsudku NSS č. j. 8 Azs 351/2018-50, jak nesprávně vytkl krajský soud v bodu 68. napadeného rozsudku. Povinnost opustit území za tímto účelem je současně jedním z nejmírnějších opatření pro cizince neoprávněně pobývající na území České republiky. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 10. 2018, č. j. 1 Azs 296/2018-35, odst. [17], uvedl, že „dopady tohoto rozhodnutí do soukromého a rodinného života tak budou právě s ohledem na absenci zákazu opětovného vstupu na území po určité období méně intenzivní.“ Skutečnost, že má žalobce na území České republiky rodinné vazby, navíc automaticky neznamená nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života. Jinak řečeno, dočasnost nuceného vycestování působí jako mírnější zásah do rodinného života žalobce (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 1276/20, bod 15). Stěžovatel ani v tomto ohledu ve svém rozhodnutí nepochybil.”

42. Nejvyšší správní soud dále uvedl: „Zapáté s ohledem na obsáhlou, nicméně v kontextu projednávané věci nepřiléhavou, argumentaci ohledně Vídeňské úmluvy NSS odkazuje na rozsudek č. j. 4 Azs 19/2023-34, odst.[23], kde již konstatoval, že krajský soud nezatíží soudní řízení vadou, pokud „při formulaci obecných východisek, jimiž popřel svůj široký náhled na možnost upustit od povinnosti osobního podání žádosti, odkázal na Vídeňskou úmluvu,“ jelikož zákonnost napadeného rozhodnutí podle Vídeňské úmluvy neposuzoval. Vídeňská úmluva z hlediska věcné působnosti definuje základní pojmy konzulárního práva. Dále „zavádí základní zásady fungování konzulárních úřadů, nebo zakotvuje výsady a imunity pro konzulární úřady a úředníky. Přispívá k rozvíjení přátelských styků mezi národy a k zajištění účinného výkonu funkcí konzulárních úřadů.“ Navíc umožňuje svěřit zastupitelskému úřadu agendu vydávání víz nebo příslušných dokumentů osobám přejícím si cestovat do vysílajícího státu. Vídeňská úmluva nicméně neurčuje smluvním státům žádná procesní či hmotněprávní pravidla jednotlivých řízení o pobytová oprávnění. „To je předmětem zákona o pobytu cizinců, popř. jiných vnitrostátních předpisů, a unijní úpravy, skrze kterou jsou předpisy členských států Evropské unie v oblasti udělování pobytových oprávnění harmonizovány “ (viz odst. [24] rozsudku č.j.4Azs19/2023-34). V kontextu NSS souhlasí se stěžovatelem, že argumentace touto úmluvou v projednávané věci nic nepřináší. Odkaz krajského soudu na čl. 5 písm. m) Vídeňské úmluvy je nesrozumitelný. Dané ustanovení nijak povinnosti osobního podání žádosti neupravuje, ani na ně nedopadá. Krajský soud navíc konkrétněji nevymezil, jak dospěl k závěru, že zavedení této povinnosti je ve své podstatě přenesením jiné agendy vysílacím státem na konzulární úřad, v souladu s výše uvedeným ustanovením Vídeňské úmluvy. Krajský soud z výše uvedených důvodů zatížil napadený rozsudek vadou nezákonnosti, když na správní orgány kladl požadavky přesahující zákonné možnosti rozhodování o předmětné žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny. Stěžovatel veškeré okolnosti žalobcova případu náležitě posoudil a ve svém rozhodnutí dostatečně odůvodnil.”

VII.

Rozhodnutí soudu

43. Soud neshledal žádný z žalobcem uvedených žalobních bodů důvodným, a proto žalobu podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl, neboť není důvodná.

VIII.

Odůvodnění neprovedení důkazů

44. Soud neprovedl žádný z žalobcem navržených důkazů, neboť jejich provedení nebylo nezbytné k posouzení důvodnosti či nedůvodnosti žaloby.

IX.

Náklady řízení

45. O náhradě nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 11. 2022, č.j. 55 A 20/2022-93 (§ 110 odst. 3 věta první s.ř.s.), uvažil soud následovně.
46. Žalovaný měl ve věci konečný úspěch, který je pro rozhodnutí o nákladech řízení podstatný, proto by měl v souladu s § 60 odst. 1 s.ř.s. právo na náhradu nákladů řízení. Jelikož žalovanému žádné důvodně vynaložené náklady nevznikly, rozhodl soud, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je kasační stížnost nepřipustná; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu [§ 104 odst. 3 písm. a) s.ř.s.]. V tomto případě musí být kasační stížnost podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 13. listopadu 2023

Mgr. Alexandr Krysl v.r.
předseda senátu